

Sam Arnold Kreditsch:

Vyzbrojeni harmonikou proti jaderným elektrárnám (s. 174-182)

Následující řádky vyjadřují názor autora a činí si veškerý nárok na subjektivitu.

Seděl jsem v kině ve Štýrském Hradci. Už si ani nepamatuji, na kterém filmu, asi to byla „Škola rybáře“. V té době běžel před každým filmem „Fox stöhnende Knochenschau“ (žurnál od americké filmové společnosti FOX, zde zesměšněný název), jak jsem mu říkal. Vítězoslavně patetický, věčný hlas hlasatele mi stále zní v uších.

Toho dne byl hlavním tématem pořadu „Fox“ triumf techniky: „Otto Hahn“ (výzkumná loď na jaderný pohon) byla pompézně uvedena do provozu. První loď s jaderným pohonem na světě, a to německá. Dnes už to vím lépe: byla to první *německá* jaderná loď, předtím tu byly ruské.

Mohutná bílá loď plula po celém plátně a to klouzání, vznášení plovoucí obludy mě zasáhlo. Tento obraz mám dodnes vrytý do paměti.

(Někdy tento žurnál nesnáším, po válce fungovala goebbelsovským způsobem dál).

Sam Arnold Kreditsch:

Mit der Ziehharmonika bewaffnet gegen AKW (S. 174-182)

Die nachfolgenden Zeilen vertreten die Meinung des Autors und erheben jeden Anspruch auf Subjektivität.

Ich saß in einem Grazer Kino. Ich weiß nicht einmal mehr, zu welchem Film, vermutlich waren es „Die Schule des Fischers“.

Damals lief vor jedem Film die „Fox stöhnende Knochenschau“, wie ich es bezeichnete. Die triumphal-pathetisch-sachliche Stimme des Sprechers liegt mir noch immer im Ohr.

An diesem Tag war in der „Fox“ das Hauptthema ein Triumph der Technik: Die „Otto Hahn“ wurde pompös in Dienst gestellt. Das erste atombetriebene Schiff der Welt und noch dazu ein deutsches. Heute weiß ich es besser: es war das erste *deutsche* Atomschiff, es gab schon vorher russische.

Über die gesamte Leinwand schob sich ein mächtiges weißes Schiff und dieses Herübergleiten, Herüberschweben dieser Schiffs-Macht hat mich getroffen. Dieses Bild hat sich in mir eingebrannt bis zum heutigen Tag.

(Mitunter hasse ich diese Wochenschau, sie hat nach dem Krieg mit Goebbels´scher Manier weitergearbeitet.)

„Otto Hahn“, ta mizerná loď pro přepravu rudy, neví, jak moc se mi vryla do paměti. A autor „Fox reportáže“ neví, jak moc tím dosáhl pravého opaku toho, co chtěl.

Německo začalo znovu získávat sebevědomí, bylo na sebe hrdé a začalo se chovat „německy“. Hrozné! A právě tato zpráva na to byla zaměřená, měla říci: svět může přijít, máme mírové využití jaderné energie!

Já jsem to pochopil jinak. Přesněji řečeno jsem vůbec nic nechápal, ale vnímal jsem tu na celé plátno roztaženou krásnou bílou loď, která se ke mně blížila, jako hrozbu, aniž bych o tom dál přemýšlel.

Racionální myšlení nemohlo vyvolat toto odmítnutí.

(Až o mnoho let později jsem se také dozvěděl, že téměř současně byla založena společnost pro plánování jaderných elektráren).

O ničem jsem neměl tušení. Výuka dějepisu skončila před maturitou první světovou válkou (a i ta byla chybně interpretována). Už žádné myšlenky na meziválečné období, austrofašismus a Třetí říši.

To ušetřilo naše profesory dějepisu nepříjemných otázek o Adolfu Hitlerovi Zbytečném a případně i o jejich vlastní minulosti.

Die „Otto Hahn“, dieser armselige Erzfrachter, freilich weiß nicht, wie sehr er sich in mein Gedächtnis eingebrannt hat. Und der Autor des „Fox-Berichts“ weiß nicht, wie sehr der Schuss nach hinten losgegangen ist.

Deutschland hatte begonnen, sein Selbstbewusstsein wieder zu finden, auf sich stolz zu sein und sich wieder „deutsch“ zu benehmen. Furchtbar! Und dieser Bericht war genau dazu gedacht: Die Welt kann kommen, wir haben die friedliche Nutzung der Atomenergie!

Ich habe es anders verstanden. Genau genommen habe ich gar nichts verstanden, sondern habe dieses auf mich zukommende, leinwandfüllende, schöne, weiße Schiff ohne weiter zu überlegen als Bedrohung empfunden.

Rationales Denken kann diese Ablehnung nicht hervorgerufen haben.

(Dass beinahe gleichzeitig die Gründung der Kernkraftwerks-Planungs-Gesellschaft erfolgte, wusste ich auch erst viele Jahre später.)

Ich hatte ja von nichts eine Ahnung. Der Geschichtsunterricht endete vor der Matura mit dem Ersten Weltkrieg (und auch der wurde falsch dargestellt). Kein Gedanke mehr an Zwischenkriegszeit, Austrofaschismus und ans Dritte Reich.

Damit ersparten sich unsere Geschichtswissenschaftler unangenehme Fragen zu Adolf Hitler dem Überflüssigen, und unter Umständen zur eigenen

Konec druhé světové války nám tedy nebyl vylíčen, ale o atomové bombě jsme se dozvěděli letmo a ani ta se nedočkala našeho souhlasu.

Právě si uvědomuji, že jsem od „já“ přešel na „my“. „Já“ bylo součástí „my“.

(Nějak se ještě dnes počítám mezi „my“).

My, Korl, Charl, Fredl, Franz a já, jsme byli *tu* částí třídy, která měla na svědomí její špatnou pověst. Ani ta špatná pověst nebyla normální špatná pověst, jen se profesori navzájem před „tuhle třídou“ varovali.

Je špatným znamením mnoha našich profesorů, že nás takto špatně hodnotili. Jediné, co jsme udělali, bylo, že jsme se na věci kriticky vyptávali.

A toto kritické zpochybňování nebylo ve škole zrovna populární a vytvářelo nám mnoho dalších překážek, které však jen posílily naše kritické myšlení.

Matura odškrtnuta, nyní se jede do Štýrského Hradce.

Je téměř samozřejmostí, že jsme si našli bytové společenství, a také

Vergangenheit.

Somit blieb uns auch das Ende des Zweiten Weltkrieges verschlossen, die Atombombe haben wir aber so nebenbei mitbekommen und diese hat auch nicht unsere Zustimmung erhalten.

Ich stelle gerade fest, dass ich vom „ich“ zum „uns“ gewechselt bin. „Ich“ war ein Teil vom „Wir“.

(Irgendwie zähle ich mich heute noch zum „Wir“.)

Wir, Korl, Charl, Fredl, Franz und ich waren *der* Teil der Klasse, der für ihren schlechten Ruf verantwortlich war. Der schlechte Ruf war auch kein normaler schlechter Ruf, es war bloß so, dass die Professoren sich untereinander warnten vor „dieser Klasse“.

Es stellt schon ein Armutszeugnis für viele unserer Professoren dar, dass sie uns derart verkannten. Alles, was wir getan hatten, war, die Dinge kritisch zu hinterfragen. Und dieses kritische Hinterfragen war in der Schule nicht gerade beliebt, hat uns manche zusätzliche Hürde aufgebaut. Dieses „Prügel-vor-die-Beine-werfen“ hat uns aber im kritischen Denken nur noch bestärkt.

Matura abgehakt, jetzt geht's nach Graz.

Es ist beinahe selbstredend, dass wir uns zu einer Wohngemeinschaft zusammen-

příslušný byt.

(Já osobně jsem nic nenašel, byl jsem pozván, abych se připojil.)

Tento byt měl být nejen naším útlukem po dobu studia, ale také takříkajíc pupek světa.

Díky politickým aktivitám členů WG (bytového společenství) se zde brzy rozvinul čilý život.

Tento byt byl bytem, nouzovým ubytováním, průchozím táborem, partajním lokálem, plánovací kancelář, studovnou, diskusním fórem a centrem dobré studentské kuchyně.

(Pokud pomineme nádobí ve vaně).

Zde se setkávalo všechno. Političtí myslitelé, politicky myslící tuzemští občané, politicky myslící cizinci, myslící i už nemyslíci alkoholici, učitelky v mateřských školách i studentky psychologie, strojaři i studenti pedáku, teologové i komunisté, podchycení potřební i nepodchycení, skuteční parazité.

Kouřem a alkoholem naplněné noci plné diskusí se střídaly s dny plnými učením. Byli jsme aktivní. A byli jsme kolektiv – s předsunutým názvem ulice, ve které se nacházel náš společný byt.

Byl jsem součástí tohoto kolektivu, i když jsem vždy rozhodně zdůrazňoval svou linii křesťanského sociálního učení. (Zvláště když šlo o

und auch gleich die dazu gehörige Wohnung fanden.

(Ich persönlich habe gar nichts gefunden, ich wurde eingeladen, dabei zu sein.)

Diese Wohnung sollte für die Zeit des Studiums nicht nur unsere Unterkunft sein, sondern sie bildete quasi den Nabel der Welt. Die politischen Aktivitäten der WG-Mitglieder brachten es mit sich, dass sich hier bald ein reges Leben entwickelte.

Diese Wohnung war Wohnung, Notunterkunft, Durchgangslager, Parteilokal, Planungsbüro, Studierzimmer, Diskussionsforum und Zentrum der feinen studentischen Küche.

(Wenn man vom Geschirr in der Badewanne absieht.)

Hier traf sich alles. Politisch Denkende, politisch denkende Inländer, politisch denkende Ausländer, denkende und nicht-mehr denkende Alkoholiker, Kindergärtnerinnen und Psychologie-Studentinnen, Maschinen-Bauer und Pädak-Studenten, Theologen und Kommunisten, aufgegebeltete Notleidende und nichtaufgegabelte, echte Parasiten.

Rauch- und alkoholgeschwängerte mit Diskussionen gefüllte Nächte wechselten mit studiengefüllten Tagen. Wir waren aktiv. Und wir waren ein Kollektiv – mit vorangestelltem Namen der Straße, die unsere WG beherbergte. Ich war Teil dieses Kollektivs, auch wenn ich stets dezidiert meine Linie der christlichen Soziallehre betonte. (Besonders, wenn es

to provokovat horlivého komunistu.)

Politické práce pro nás bylo dost, protože svět by se měl změnit k lepšímu. Také jsme nedýchali jen vydýchaný vzduch, ale často jsme trávili noci na čerstvém vzduchu ve Štýrském Hradci.

Zvláště když jsme se oddávali naší hlavní oblíbené sportovní činnosti: vylepování plakátů. Kromě politické motivace bylo vylepování plakátů především sportem, přičemž sportovním soupeřem byl i soupeř politický, totiž policie.

Už jen pomyšlení na to ve mně vyvolává takový pocit, takové chvění mezi sportem a zakázaným dobrodružstvím.

Také pivo chutnalo mnohem lépe, když jste se z takového výletu do modrobílého bytu vrátili bez úhony.

A pak jsme najednou byli uvnitř. Určitě to nebyla žádná vážná událost, která by k tomu vedla, alespoň já si ji nepamatuji. Byli jsme prostě uvnitř protijaderného příběhu. A také jsme byli opět venku - na nočním vzduchu ve Štýrském Hradci.

Byli jsme častěji venku i z jiného důvodu: ústředím hnutí nebyl náš byt. Protijaderné hnutí mělo několik centrál.

Úspěch hnutí spočívá právě v tom, že neexistovalo žádné „ústředí“.

galt, einen missionarisch tätigen „Kummerl“ zu provozieren.)

Es gab genug politische Arbeit für uns, denn die Welt sollte sich zum Guten ändern. Wir bekamen auch nicht bloß verbrauchte Luft zu atmen, des Öfteren waren wir die Nächte draußen in der frischen Grazer Stadtluft.

Vor allem, wenn wir unserem Hauptsport huldigten: plakatieren. Plakatieren war neben dem politischen Hintergedanken vorwiegend ein Sport, wobei der sportliche Gegner auch der politische war, nämlich die Polizei.

Schon die Gedanken daran erzeugen in mir so ein Gefühl, so ein Prickeln zwischen Sport und verbotenem Abenteuer. Auch das Bier schmeckte um ein Vielfaches besser, wenn man unbehelligt von einem derartigen Streifzug in die blauweiße Wohnung zurückkehrte.

Und dann urplötzlich waren wir drin. Es war sicher kein gravierendes Ereignis, das dazu führte, ich zumindest kann mich nicht daran erinnern. Wir waren einfach drin in der Anti-AKW-Geschichte. Und wir waren auch wieder draußen – in der nächtlichen Grazer Luft.

Wir waren auch aus einem anderen Grund häufiger unterwegs: Die Zentrale dieser Bewegung war nicht unsere Wohnung. Es gab in Sachen Anti-AKW mehrere Zentralen. Der Erfolg der Bewegung liegt gerade darin begründet, dass es keine „Zentrale“ gab.

„Úspěch má mnoho otců“, říká se někdy, když se mluví o lidech, kteří se rádi chlubí cizím peřím. V případě odpůrců jaderných elektráren je to však pravda v pravém slova smyslu. Hnutí se nakonec rozšířilo natolik, že se i pomalu mluvící kancléř ve svém odhadu zmýlil a jeho junktim („Jaderná energie - nebo já odcházím...“) mu nevyšel.

Odpůrce jaderné energie označil za „podivnou alianci reakcionářů, fašistů a maoistů“. Byl jistě dobře informován, ale několik skupin mu bylo zjevně zatajeno.

Možná však státní policie podcenila i určité skupiny, jako mládež, katolické uskupení, zemědělce, ekologické organizace a Vorarlberčany.

Také zeleň se teprve začínala měnit z barvy na stranu. Možná jich státní policie také příliš mnoho zařadila mezi příživníky, protože v různých podobách skutečně existovali.

Státní policie byla vůbec věc. Věděli jsme, že jsme tam byli známí. Koneckonců, jejich tváře nám už také nebyly cizí. Na každé demonstraci jsme u silnice a uprostřed shromáždění nacházeli tytéž ksichty. Byl to zvláštní pocit, mít takový nádech kriminality a muset si dávat pozor, aby se v určitých situacích neřeklo něco „nepřístojného“.

„Der Erfolg hat viele Väter“, sagt man mitunter, um Trittbrettfahrer als solche zu beurteilen. Im Falle der Atomkraftwerks-Gegner stimmt es allerdings im wahren Sinne des Wortes. Die Bewegung wurde schließlich so breit, dass sich selbst der langsam sprechende Bundeskanzler in seiner Einschätzung irrte, und sein Junktim („Atomkraft – oder ich geh ...“) in die Hose ging.

Er ortete in den AKW-Gegnern eine „seltsame Allianz von Reaktionären, Faschisten und Maoisten“. Er war sicherlich gut informiert, aber ein paar Gruppierungen hat man ihm offensichtlich unterschlagen.

Vielleicht hat aber auch die Staatspolizei gewisse Gruppen unterschätzt, wie die Jugend, die katholische Gruppierung, die Bauern, Umweltschutzorganisationen und die Vorarlberger. Auch Grün begann erst von der Farbe zur Partei zu mutieren. Vielleicht hat die Stapo auch zu viele als Trittbrettfahrer eingestuft, denn es gab auch derer wirklich in mancherlei Sortierung.

Die Staatspolizei war überhaupt so eine Sache. Wir wussten, dass wir dort bekannt waren. Schließlich waren uns deren Gesichter ja auch schon bekannt. Bei jeder Demo fanden wir dieselben Gesichter am Straßenrand und bei Kundgebungen mittendrin. Es war schon ein eigenartiges Gefühl, so einen Anhauch des Kriminellen zu haben und in gewissen Situationen genau darauf

Věděli jsme také, že státní policie se neomezuje vždy jen na pozorování, jak ukázal příklad Waltera Soyky, který byl při schvalovacím řízení pro Zwentendorf vyveden ze sálu jako nežádoucí oponent.

Odpůrci a příznivci již nemohli být ztotožňováni s určitými profesními skupinami, marginalizovanými skupinami, kastami nebo třídami. Stejně jako řetězová reakce, která měla být spuštěna v reaktorech ve Zwentendorfu a St. Pantaleonu, byla spuštěna řetězová reakce malých kruhů, v níž polemika v užších kruzích známých rezonovala v dalších vrstvách společnosti.

Jak již bylo zmíněno, naše bytové společenství nebylo oficiálním ústředím odpůrců proti jaderným elektrárnám. V jednom ohledu jsme však byli opět v centru dění: v hudbě. Nejen od doby trubačů z Jericha je hudba součástí válečného řemesla. Navázali jsme tedy na tisíciletou tradici, jen se nyní jmenovala Agit-Prop Group.

Tento kolektiv byl již odjakživa předurčen k tomu, aby vystupoval jako hudební skupina. Fredl hrál na kytaru a výborně zpíval, já jsem hrál na akordeon, Korl zpíval a Charl hrál Franka Zappu naplno. A zpíval k tomu, což ho také kvalifikovalo do okruhu agitátorské skupiny (Agit-Prop).

achten zu müssen, nichts „Falsches“ zu sagen.

Wir wussten ja auch, dass die Staatspolizei sich nicht immer aufs Beobachten beschränkte, wie das Beispiel Walter Soyka zeigte, der beim Bewilligungsverfahren für Zwentendorf als unliebsamer Gegner aus dem Saal geschafft wurde.

Gegner und Befürworter ließen sich nicht mehr an bestimmten Berufsgruppen, Randgruppen, Kasten oder Klassen festmachen. Wie die Kettenreaktion, die in den Reaktoren von Zwentendorf und St. Pantaleon gestartet werden sollte, hat sich eine Kettenreaktion der kleinen Kreise in Gang gesetzt, in der die Auseinandersetzung in den engeren Bekanntenkreisen weitere Kreise zog.

Wie schon erwähnt war unsere WG keine offizielle Zentrale der Atomkraftwerksgegnerschaft. Aber in einem Punkt waren wir wieder im Zentrum: die Musik. Nicht erst seit den Trompeten von Jericho gehört Musik zum Kriegshandwerk. Wir griffen also auf eine jahrtausendalte Tradition zurück, nur hieß es jetzt Agit-Prop-Gruppe.

Das Kollektiv war ja schon von überhaupt prädestiniert, als musikalische Gruppe aufzutreten. Fredl spielte Gitarre und sang ausgezeichnet, ich spielte Akkordeon, Korl sang und Charl spielte mit voller Lautstärke Frank Zappa. Und er sang dazu, was ihn ebenfalls für den Kreis der Agit-Prop-Gruppe befähigte.

V úlu, jakým naše bytové společenství bylo, je téměř nevyhnutelné, že se brzy přidají další aktivisté. Adi s kytarou, Gerhard s houslemi, Wagner-Biro-Kurtl, atd.

Brzy se vytvořila fungující skupina bez vlastního jména, která se skládala z tvrdého instrumentálního jádra a proměnlivé skupiny zpěváků.

Co dělá „agitační skupina“ (agit-prop)? Jednoduše: agitaci a propagandu. Na pár amatérů to zní hezky a nabubřele. Vezmu-li doslovný smysl výše uvedených slov, musím už u prvního z nich udělat několik odboček, abych vystihl jeho významu. „Agitovat“ tedy znamená: hecovat, podněcovat, pobuřovat, rozdmýchávat ...

Tím může být míněna jenom harmonika. Ačkoli se jednalo o velmi malý nástroj s 32 ks (koňskými silami), tedy s 32 basy, byl to velmi burcující, bičující nástroj s velmi daleko nesoucím se hlasem a bez námahy zasáhl celé hlavní náměstí ve Štýrském Hradci.

Tímto byli pravděpodobně lidi vyburcováni, byli zvědaví, co je to za hudbu.

Někde by se dalo i tančit. A lidé už byli v pasti a zasaženi propagandou.

Vycházím opět z původního latinského významu: rozprostřít, roztahovat, šířit. Přesně tak. Chtěli

In einem Bienenstock, wie es unsere WG nun einmal war, ist es beinahe zwangsläufig, dass sich bald weitere Aktivisten einfanden. Der Adi mit der Gitarre, der Gerhard mit der Geige, der Wagner-Biro-Kurtl, usw. Bald entwickelte sich eine funktionierende Gruppe, ohne richtigen Namen, bestehend aus einem harten Instrumental-Kern und einer fluktuierenden Sängerschar.

Was macht eine Agit-Prop-Gruppe? Ganz einfach: Agitation und Propaganda. Klingt schön geschwollen für ein paar Amateure. Wenn ich den wortwörtlichen Sinn der genannten Vokabeln hernehme, muss ich beim ersten schon ein paar Umwege gehen, um dem Sinn gerecht zu werden. „Agitieren“ bedeutet demnach: aufhetzen, aufwiegeln, aufpeitschen, schüren ...

Damit kann wohl nur das Akkordeon gemeint sein. Obwohl ein sehr kleines Instrument mit 32 PS, ich meine mit 32 Bässen, war es ein sehr aufwiegelndes, aufpeitschendes Instrument mit einer sehr weit tragenden Stimme und erreichte mühelos den ganzen Grazer Hauptplatz.

Somit wurden vermutlich die Leute aufgehetzt, sie wurden neugierig gemacht, nachzusehen, was es mit dieser Musik so auf sich habe. Es könnte ja vielleicht gar irgendwo zu tanzen sein. Und schon waren die Leute in der Falle und es schlug die Propaganda zu.

Ich lege wieder die ursprünglich aus dem Lateinischen kommende Bedeutung zugrunde: weiter ausbreiten, ausdehnen,

jsme šířit náš pohled na věc a rozmnožovat fakta, která byla v propagandě zastánců záměrně přehlížena.

Byly rozdány informační materiály a organizovány podobně pobíhající diskuse. A pak se zase zpívalo.

Zpočátku se zpívaly hlavně známé veselé popěvky, které měly jasně politický charakter.

Postupně jsme začali tvořit vlastní verše, a nakonec jsem psal vlastní písně.

Jedno staré přísloví říká: „Ústa mluví to, čím přetéká srdce“. Mně překotně mluvila ústa až v druhé řadě, v první řadě to bylo pero.

Nedokázal jsem psát na objednávku, jen když jsem byl něčím zcela naplněn, tak se to takříkajíc vylilo ven a já byl schopen dát píseň na papír během chvílky.

Jedna z těchto písní například vznikla v autobuse cestou na velkou demonstraci ve Vídni.

Některé melodie byly tradiční. Někdy prostě vytryskly, když jsem hrál, jako když „vzkypí mléko v hrnci“.

Byl to druh muzicírování, bez konceptu, bez myšlenek, nevědomé pohybování prsty po klávesách a tlačítkách.

fortpflanzen. Das stimmt. Wir wollten unsere Sicht der Dinge verbreiten und Fakten fortpflanzen, die in der Propaganda der Befürworter geflissentlich übersehen wurden. Es wurden Informationsmaterialien verteilt und stets ähnlich verlaufende Diskussionen geführt. Und dann wurde wieder gesungen.

Anfangs wurden vorwiegend bekannte Gstanzen gesungen, die eindeutig politischer Natur waren. Nach und nach begannen wir, unsere eigenen Strophen zu kreieren und schließlich schrieb ich meine eigenen Lieder.

Ein altes Sprichwort sagt: „Wem das Herz voll ist, dem geht der Mund über.“ Bei mir war es erst in zweiter Linie der Mund, der überging, in erster Linie war es die Feder.

Ich konnte nicht auf Bestellung schreiben, erst wenn mein Innerstes gänzlich von etwas erfüllt war, quoll es gleichsam heraus, und ich konnte in kürzester Zeit ein Lied zu Papier bringen.

Eines dieser Lieder entstand zum Beispiel im Autobus auf der Fahrt zur Großdemonstration in Wien.

Die Melodien waren zum Teil tradiert. Mitunter entstanden sie einfach, wenn ich, wie man so sagt, „über den Häfen davon“ spielte.

Das war so eine Art musizieren, konzeptlos, gedankenlos, unbewusstes Fingerbewegen auf Tasten und Knöpfen.

Slavní skladatelé prodávali takové věci jako fantazii, pro mě to nebylo nic víc než hudební snění ve dne.

Agitace, propagace, plakátování, hudba a snění za bílého dne - není pochyb o tom, že moje studium ne vždy stačilo držet krok.

To, co mi chybělo v odbornosti, jsem se snažil nahradit výmluvností získanou v nesčetných diskusích na náměstí a sebevědomím, které jsem tam také nabyl.

Ne vždy se to však setkalo s pochopením mých profesorů. Tedy, lépe řečeno, většiny z nich.

Jen tři příklady: „Vaše obrazy jsou spíše politické než malířské!“, „Nejste hudebník, jste muzikant!“, „Jste asociální subjekt!“.

Kdyby řekl, že jsem nepředstavitelné hovado, souhlasil bych. Ale sociolog by něco takového nikdy neřekl. Vlastně jediné, co mi vadí, je to „asociální“, protože i dnes jsem raději subjektem než objektem.

Nikdy jsem si nemyslel, že jsem hudebník, ale dodnes se mi stává, že si mě staří známí pletou s hudebníkem.

Hudbu dělám, když mě to baví, takže jsem amatér v tom slova smyslu. Členové skupiny Agit-Prop-Group Graz byli amatéři.

Berühmte Komponisten haben derlei als Fantasie verkauft, für mich war es nichts anderes als ein musikalisches Tagträumen.

Agitieren, propagieren, plakatieren, musizieren und tagträumen – keine Frage, dass das Studium nicht immer Schritt halten konnte.

Was ich an Fachwissen vermissen ließ, versuchte ich mit der in unzähligen Hauptplatz-Diskussionen erlangten Eloquenz und dem ebenfalls dort gewonnenen Selbstbewusstsein zu kompensieren.

Das stieß allerdings nicht immer auf die Wertschätzung meiner Professoren. Wohlgemerkt in der Mehrzahl. Nur drei Beispiele: „Ihre Bilder sind mehr politisch als malerisch!“, „Sie sind kein Musiker, sondern ein Musikant!“, „Sie sind ein asoziales Subjekt!“

Hätte er gesagt, ich wäre ein präpotentes Arschloch, hätte ich zugestimmt. Aber so etwas würde ein Soziologe nie sagen. Mich stört ja eigentlich nur das „asozial“, denn ich bin auch heute noch lieber ein Subjekt als ein Objekt.

Dass ich ein Musiker sei, hatte ich ohnehin nie angenommen, es passiert mir allerdings auch heute noch, dass mich alte Bekannte mit einem Musiker verwechseln. Ich musiziere, wenn es mir Spaß macht, ich bin also ein Amateur im Sinne des Wortes. Und die Mitglieder der Agit-Prop-Gruppe Graz waren alle Amateure.

Přesto jsme se stali známými.

Alespoň v příslušných kruzích. Během té doby se okruh mých známých rychle rozšířil a stále se objevují vztahy s lidmi, které jsem poznal v souvislosti s protestem proti jaderným elektrárnám. A mnozí z nich byli skutečně hudebníci.

Rok 1977 byl rokem velkých akcí, které se konaly pod záštitou ÖIAG.

Víkend 11.-12. června 1977 jsme strávili u příležitosti celorakouské hvězdicové jízdy do Tullnu a Zwentendorfu. Tuto horkou neděli pochodovalo asi 6 000 lidí z Tullnu k jaderné elektrárně ve Zwentendorfu.

Nesmazatelný zážitek pro každého, kdo tam byl. Rozhodující nebylo jen horko, ale i nálada.

Nebylo to vnucené nadšení, bylo to podle mého pocitu prozření, svobodné poznání a rozhodování.

Nebyl to však jen zážitek z demonstrace, který ve mně zůstal. Spíše jde o večer předtím a o setkání, ke kterým došlo toho večera.

Utábořili jsme se na nějakém poli v okolí. Všude se hrálo, zpívalo, diskutovalo.

Setkali se tu všichni opravdoví muzikanti, byli tu bratři Resetarits, Sigi Maron, (už víte, „Fäkalien-

Aber wir wurden dennoch bekannt. Zumindest in den einschlägigen Kreisen. Der Kreis der Bekannten erweiterte sich in dieser Zeit rasant, und es ergeben sich noch immer wieder Anhaltspunkte zu Personen, denen ich im Rahmen der Anti-AKW-Arbeit begegnet bin. Und viele dieser Personen waren wirklich Musiker.

Das Jahr 1977 war das Jahr der Groß-Veranstaltungen, die unter der Federführung der ÖIAG abliefen.

Das Wochenende vom 11.-12. Juni 1977 verbrachten wir anlässlich einer gesamtösterreichischen Sternfahrt in Tulln und Zwentendorf. An diesem glühend heißen Sonntag zogen etwa 6.000 Menschen von Tulln zum Kernkraftwerk in Zwentendorf. Ein unauslöschliches Erlebnis für jeden, der dabei war. Nicht nur die Hitze war dafür entscheidend, es war die Stimmung.

Es war keine aufoktrojierte Begeisterung, es war nach meinem Gefühl das „Bewusst-Sein“, die freie Erkenntnis, das freie Entscheiden. Es war aber nicht nur das Erlebnis der Demonstration, das sich in mir bewahrt hat. Vielmehr ist es der Abend davor und die Begegnungen an diesem Abend.

Wir lagerten auf irgendeinem Feld in der Gegend. Überall wurde musiziert, gesungen, diskutiert.

Alle echten Musiker traf man hier, die Resetarits-Buam waren da, Sigi Maron,

Maron“) hned vedle nás tábořili „Schmetterlinge“.

(A stále sním o hlase Trixi Neundlinger a jejích nepředstavitelně krásných vlasech).

Slyšeli jsme písně vyjadřující odpor proti jaderným elektrárnám ze všech možných regionů, od Cilli Miculik, Kurta Wintersteina, Martina Auera, Andyho Hauna a Rolanda Neuwirtha, Waltera Mossmanna, od Fritze a Helmuta a jejich skupiny „Auflauf“ atd.

Jak zpívá Reinhard Mey v jiné souvislosti: „Bylo mi dovoleno vyhřívát se a pást se v jejich nádheře...“. Byl to neuvěřitelně krásný večer. Byli to skuteční hudebníci a my jsme byli nikdo. Ale na věc jsme měli stejný názor a byli jsme tam.

S naším jednoduchým čtyřakordovým doprovodem jsme nemohli mluvit jejich hudebním jazykem a skutečnost, že písně, které jsme zpívali, se nedostaly nikam do literatury a hudebních publikací, je jistě způsobena právě touto jednoduchostí melodie a jazykem textů, které postrádají jakoukoli jemnost a vybroušenost.

„Jsi a zůstaneš Grobnbölli“ (= neotesaný obyvatel horského údolí), říkali mi často. Ale ani Grobnbölli nemusí být zcela bez nápadů.

(eh schon wissen, der „Fäkalien-Maron“) gleich neben uns lagerten die „Schmetterlinge“.

(Und ich träume noch immer von der Stimme der Trixi Neundlinger und ihrem unvergleichlich schönen Haar.)

Wir hörten Anti-AKW-Lieder aus allen möglichen Regionen, von Cilli Miculik, Kurt Winterstein, Martin Auer, Andy Haun und Roland Neuwirth, Walter Mossmann, von Fritz und Helmut und ihrer Gruppe „Auflauf“ usw.

Wie singt Reinhard Mey in einem anderen Zusammenhang: „Ich durfte mich in ihrem Glanz sonnen und weiden...“ Es war ein unglaublich schöner Abend. Das waren echte Musiker, und wir waren niemand. Aber in der Sache waren wir uns einig, und wir waren dabei.

Wir konnten deren musikalische Sprache nicht sprechen mit unserer Vier-Akkord-Begleitung und dass die von uns gesungenen Lieder nirgendwo in der Literatur und in den musikalischen Veröffentlichungen Einzug gehalten haben, liegt sicher in dieser Einfachheit der Melodie begründet und der Sprache der Texte, die jedwede Feinheit und Geschliffenheit vermissen lassen.

„Du bist und bleibst ein Grobnbölli“ (= ungehobelter Bewohner eines Gebirgstales), hat man mir öfters bestätigt. Aber ganz ideenlos muss auch ein Grobnbölli nicht sein.

Já své písně stále přijímám, i když některé pasáže nejsou zcela politicky korektní (jak říká Charl ohledně indického malomocenství).

Ale jsou tolik výrazem mé vlastní osoby a způsob, jak reaguji na nesmyslný argument sarkasmem, by mně ani dnes nešlo líp.

Ten večer jsme si hodně zpívali, báječně si popovídali a z temného pozadí zářily oči státní policie.

O čtyři měsíce později byl státní svátek. Před vídeňským parlamentem opět demonstrovalo asi 6 000 lidí. A my jsme byli opět plně aktivní. Když nás odpoledne pozvali na velké oficiální pódium, byli jsme už pěkně ochraptělí.

A spíš špatně než řádně jsme zpívali naši nejnovější píseň, která vznikla a byla nacvičena až během cesty.

Spolkový kancléř, kterému byla tato píseň také určena, ji jistě neslyšel. Vyslechl však další výzvy, aby jako zástupce lidu vyjádřil před demonstranty své stanovisko.

Nechal se slyšet: „Jsou to metody, které používají teroristické skupiny, a já se jim nebudu podřizovat. Nemám zapotřebí, aby se ke mně takhle chovalo pár všiváků...“

To neměl říkat.

Und meine Lieder akzeptiere ich nach wie vor, selbst wenn einige Passagen politisch nicht ganz korrekt sind (wie Charl bezüglich der „indischen Lepra“ meint). Aber sie sind so ganz meine Person und die Art, einem sinnlosen Argument mit Sarkasmus zu begegnen, würde mir heute auch nicht treffender gelingen.

Wir haben an diesem Abend viel gesungen, haben uns herrlich unterhalten und aus dem dunklen Hintergrund leuchteten die Augen der Staatspolizisten.

Vier Monate später Nationalfeiertag. Wieder waren es etwa 6.000 Menschen, die vor dem Parlament in Wien demonstrierten. Und wir waren wieder voll aktiv dabei. Bis wir am Nachmittag auf die große offizielle Bühne gebeten wurden, waren wir schon ziemlich heiser. Und mehr schlecht als recht sangen wir unser neuestes Lied, das erst auf der Anreise entstand und geprobt wurde.

Der Bundeskanzler, an den auch dieses Lied adressiert war, wird es sicher nicht gehört haben. Er hat aber die anderen Aufforderungen gehört, als Volksvertreter vor den Demonstranten Stellung zu nehmen. Er ließ ausrichten: „Das sind Methoden, die angewendet werden von terroristischen Gruppen, dem beuge ich mich nicht. Ich habe es nicht notwendig, mich von ein paar Lausbuben so behandeln zu lassen...“

Das hätte er nicht sagen sollen.

Viděl jsem ty „všiváky“, mladé i staré, prosté rolníky, vědce jako Konrad Lorenz, mladé lidi, rodiče s dětmi, vojáky i dělníky.

Myslím, že toto prohlášení mělo posílit hnutí pro rok 1978. Pro mě to bylo období, kdy jsem se tímto tématem neustále zabýval. Jednak jsem se pohyboval mezi kamarády ve Štýrském Hradci, jednak mezi všemi svými příbuznými a snažil se je přesvědčit, stejně jako to dělali všichni moji známí.

Až do podzimu byly informační stánky na ulicích a náměstích měst k vidění téměř každý den a hodně se pracovalo i na venkově.

V mé rodné obci jsem také uspořádal pódiovou diskusi proti jaderným elektrárnám, pro kterou jsem si pozval Elmara, Markuse a Augusta jako podporu ze Štýrského Hradce.

Poté přišel 5. listopad a první referendum druhé republiky. Večer jsem byl zpátky ve Štýrském Hradci.

Všichni horečně očekávali výsledky sčítání hlasů. Byl jsem na cestě na místo setkání svých kolegů spoluodpůrců.

Někde před hospodou poblíž univerzity mě potkal známý a padl mi s jásotem kolem krku: 0,5 procenta většina pro odpůrce jaderné energie.

Vzpomínám si ještě, že jsem dorazil na místo, kde se shromáždilo mnoho

Ich habe die „Lausbuben“ gesehen, die jungen und alten, die einfachen Bauern, die Wissenschaftler wie Konrad Lorenz, junge Menschen, Eltern mit Kindern, Soldaten und Arbeiter.

Ich glaube, diese Aussage sollte die Bewegung für das Jahr 1978 noch beflügeln. Für mich war es die Zeit der ständigen Beschäftigung mit der Thematik. Zum einen war ich in der Grazer Szene unterwegs, zum anderen in der gesamten Verwandtschaft, um dort Überzeugungsarbeit zu leisten, so wie es jeder meiner Bekannten tat.

Bis zum Herbst traf man beinahe tagtäglich auf Infostände auf Straßen und Plätzen der Städte und auch am Lande wurde eifrig gearbeitet. Auch in meinem Heimatdorf organisierte ich eine Podiumsdiskussion gegen Atomkraftwerke, wobei ich mir mit Elmar, Markus und August Grazer Unterstützung kommen ließ.

Dann kam der 5. November mit der ersten Volksabstimmung der Zweiten Republik. Am Abend war ich wieder in Graz.

Alles fieberte dem Auszahlungsergebnis entgegen. Ich war auf dem Weg zum Treffpunkt der Mitstreiter.

Irgendwo vor einem Gasthaus in Uni-Nähe kam mir ein Bekannter entgegen und fiel mir jubelnd um den Hals: 0,5 Prozent Überhang für die Atomkraftgegner. Ich weiß noch, dass ich irgendwo eintraf, wo viele Anti-AKW-

protijaderných aktivistů. Jinak si z toho večera nepamatují už nic.

Spolkový kancléř a ministr obchodu prý ještě téhož večera prohlásili: „Zwentendorf nebude uveden do provozu.“

Dne 15. prosince 1978 byl v Národní radě schválen zákon o zákazu atomové energie a následující rok se hlavní strany dohodly na možnosti jeho změny až po referendu a s dvoutřetinovou parlamentní většinou.

Žádná věda na světě nedokáže určit, čí bylo těch 30 068 hlasů, které přinesly rozhodnutí proti všem (dokončeným i plánovaným) jaderným elektrárnám v Rakousku. Takže každý, kdo se aktivně zapojil do odporu proti jaderným elektrárnám, může vycházet z toho, že to byli ti, které svou prací přesvědčil, aby toto rozhodnutí učinili.

Možná to byli právě obyvatelé Vorarlberska, díky nimž byl dosažen tento výsledek. Klobouk dolů před nimi, kde při nejvyšší volební účasti hlasovalo pro jaderné elektrárny pouze 15,6 % voličů.

(Ostatně Vorarlberčané stále dokazují svou inteligenci tím, že vše, co není pro Vorarlbersko dobré, posílají do Vídně).

V každém případě to byla práce každého jednotlivce, která přispěla k vytvoření většiny proti jaderným

Aktivisten zusammengekommen waren. Ansonsten weiß ich von diesem Abend nichts mehr.

Bundeskanzler und Handelsminister sollen angeblich noch am Abend erklärt haben: „Zwentendorf geht nicht in Betrieb.“

Am 15. Dezember 1978 wurde im Nationalrat das Atomsperrgesetz beschlossen und im Jahr darauf einigten sich die Großparteien auf die Möglichkeit einer Änderung desselben nur nach Volksabstimmung und parlamentarischer Zweidrittelmehrheit.

Keine Wissenschaft der Welt kann feststellen, wessen Stimmen jene 30.068 waren, die die Entscheidung gegen alle (fertigen und geplanten) Atomkraftwerke in Österreich brachten. So kann jeder, der aktiv in der Anti-AKW-Arbeit tätig war, für sich annehmen, dass es jene sind, die er durch seine Arbeit zu dieser Entscheidung überzeugt hat.

Vielleicht waren es die Vorarlberger, die die Entscheidung brachten. Ich ziehe meinen Hut vor den Vorarlbergern, wo sich bei der höchsten Abstimmungsbeteiligung nur 15,6 Prozent für Atomkraftwerke entschieden.

(Die Vorarlberger beweisen ja noch immer ihre Intelligenz, indem sie alles, was für Vorarlberg nicht taugt, nach Wien schicken.)

In jedem Falle war es die Arbeit jedes einzelnen, die dazu beitrug, dass sich im

elektrárnám na Západě a k tomu, že se menšiny na Východě ještě více nezmenšily.

Tím končí kapitola o jaderné energii, kapitola rakouských dějin. A já jsem se na tom podílel. Ale je opravdu ukončená? Já jsem skeptický.

Když se dívám na íránský konflikt, který v současnosti plní média, plně si uvědomuji omyl Otty Hahna: mírové využití jaderné energie neexistuje.

To již dokázala stejnojmenná loď, která směla zavítat jen do několika málo přístavů a nyní je přestavěna na diesellovou nákladní loď plující pod řeckou vlajkou.

Když rakouská vláda souhlasí s navýšením půjček EURATOMu ze čtyř na šest milionů, když hrůza z Černobylu už natolik vyprchala, že 13 evropských zemí uvažuje o výstavbě atomových elektráren a v tichosti usiluje o renesanci jaderné energetiky pod rouškou ekologie, nedá mi to spát.

Znovu se mi před očima zjevuje ta plující obluda „Otto Hahn“.

Proto bych se nedivil, kdyby se otázka jaderné energie najednou znovu objevila i v Rakousku.

Jsem si vědom toho, že práce proti tomu pak bude mnohem obtížnější.

Ale budu tam znovu. Možná ne jako zpěvák agitky, ale alespoň jako starý

Westen die Mehrheiten gegen AKWs bildeten und die Minderheiten im Osten nicht noch kleiner wurden.

Damit endet das Kapitel Atomkraft, ein Kapitel österreichischer Geschichte. Und ich war darin verwickelt. Aber ist es wirklich zu Ende? Ich für mich hüte mich vor allzu großer Sorglosigkeit.

Wenn ich mir den derzeit die Medien füllenden Iran-Konflikt ansehe, wird mir der Irrtum Otto Hahns voll bewusst: Es kann gar keine friedliche Nutzung der Atomkraft geben.

Das hat ja schon das gleichnamige Schiff bewiesen, das die wenigsten Häfen anlaufen durfte und jetzt, zu einem Dieselfrachter umgerüstet, unter griechischer Flagge läuft.

Wenn die österreichische Regierung der Erhöhung der EURATOM-Kredite von vier auf sechs Millionen zustimmt, wenn der Schrecken von Tschernobyl schon so sehr verblasst, dass 13 europäische Länder an den Ausbau der Atomkraft denken und unter dem Deckmantel der Ökologie die stille Renaissance der Atomkraft betreiben, dann lässt mich das auch nicht ruhiger schlafen.

Da fährt die „Otto Hahn“ wieder vorüber.

Es würde mich also nicht verwundern, wenn sich ganz plötzlich die Frage der Atomkraft auch in Österreich neu stellte. Ich bin mir bewusst, dass sich dann die Arbeit gegen die Atomkraft ungleich schwieriger gestalten wird.

Aber ich werde wieder dabei sein.

„všivák“. A já už mám po svém boku tři hlasy proti: svůj „Dreimäderlhaus“ (použit název operety Franze Schuberta).

Moje dvě dcery jsou sice ještě příliš malé na to, aby pochopily politický rozměr. Ale znají můj starý akordeon, na kterém jsou stále nálepky symbolizující odpor proti jaderným elektrárnám ze 70. let, a vědí, že ten nástroj není jen tak harmonika.

Jaderná energie

Text: Agit-Prop Group Graz, Sam Arnold Kreditsch
Hudba: trad.

Atomový proud je láce, atomový proud musí bejt,
I když budeme potom žít už jen poloviční dobu.
Holladaridio holada bez jádra-holadari –
NESTAVTE JADERKU V
ZWENTENDORFU!

Nevíme, co si počít s jaderným odpadem,
stavíme jaderky však v každém případě.

V Zwentendorfu dostali školu a nový bazén,
aby se pak mohli koupat, v případě, že jsou kontaminovaní.

Kdopak má zisk z toho atomu?
Jsou to ti, kteří už stejně mají všechno.

Vielleicht nicht als Agit-Prop-Sänger, aber zumindest als alter „Lausbub“. Und drei Gegenstimmen habe ich auch schon an meiner Seite: Mein „Dreimäderlhaus“.

Meine beiden Töchter sind zurzeit zwar noch zu jung, um die politische Dimension zu begreifen. Sie kennen aber mein altes Akkordeon, das noch immer die Anti-AKW-Aufkleber aus den 1970er-Jahren trägt und sie wissen, dass es mit diesem Instrument etwas auf sich hat.

Der Atomstrom

Text: Agit-Prop-Gruppe Graz, Sam Arnold Kreditsch
Musik: trad.

Der Atomstrom is büllig, an Atomstrom muass gebn,
wann ma nocha vielleicht a nur holb so lang leben.
Holladaridio holada kein Atom-holadari –
KEIN ATOMKRAFTWERK IN
ZWENTENDORF!

Mir wissen zwar net, wohin mitn Atomabfall,
oba d'Werkl'n werdn baut, auf jeden Fall.

Die Zwentendorfer hobn a Schul kriagt und a neiches Bod a,
damits nocha, wenn's verseucht san – bodn kennan.

Wer hot denn wos davon, von dem Atom, die hobn was davon, dei eh schon olles hobn.

Neptali se nás, nic nám neřekli,
možná, že když zemřeme, dodatečně
nám to sdělí.

Uhlí bychom měli dost, ale Fohnsdorf
zavřou.

Zwentendorf otevřou, to je
energetický cyklus.

Byl jsem v Sevesu a v Severním moři
také,
ted' bych ještě rád věděl, co by se
stalo ve Zwentendorfu.
Co můžeme v takové situaci dělat?
Nenecháme se podvést,
budeme proti tomu
demonstrovat,

Kreisky je pro, Benya je pro,
ale ani jeden neví, jestli to projde.

Kery, slyšeli jste, myslím, že je
blázeň.
Řekl, že odpad vezme, protože je
Burgenland'an.

Jeli jsme do Vídně a tam
demonstrovali,
aby vláda také o nás věděla.

Lorenz je terorista a König také.
A my všichni jsme všiváci, co tomu
říkáte?

Když už bude jaderka jednou v
provozu a uran hořet,
pak budeme ztraceni, proto musíme
dnes ještě něco udělat.

*Sie hobn uns net gfrogt, sie hobn uns nix
gsogt, vielleicht wenn ma krepieren, werns
uns nochträglich informieren.*

*Kuhln hätt man gnua, oba Fohnsdorf
sperrns zua.*

*Zwentendorf sperrns auf, des is der
Energiekreislauf.*

*In Seveso bin i gwesn, und in der
Nordsee a,
jetzt mecht i nou wissen, wias in
Zwentendorf wa.
Was kann ma denn mochn, bei solchane
Sochn,
mia lossn uns net betriagn, mia tuan
dagegn demonstriern,*

*Der Kreisky is dafia, der Benya is dafia,
oba bade wissen net, obs einigeht.*

*Der Kery, hobts ghört, I glab, der is gstört,
hot gsogt, er nimmt in Mist, weil er
Burgenländer is.*

*Noch Wien san ma gfohrn, hom duat
demonstriert,
damit die Regierung von uns a was
gspiart.*

*Da Lorenz is a Terrorist und da König a.
Und mia san olls Lausbuam, was sagst
denn da.*

*Wanns Werkl amol rennt und's Uran
amol brennt,
dann samma valuan, drum mias ma heit
nou was tuan.*

Ve Zwentendorfu

Text: Sam Arnold Kreditsch
Hudba: trad.

Ve Zwentendorfu na břehu Dunaje by
měla elektrárna dodávat proud.

Však nepohání ji voda z Dunaje, ale
jádro.

Celá bestie září a pak se znovu
rozzáří odpad.

A zítra budou znovu zářit mrtví,
když nebudeš proti.

Kreisky a jeho vláda ještě nevědí
dost.

Nyní zvou k balamucení lidí také i
odborníky.

Co Vám chtějí říci? Chtějí z toho mít
jen profit.

Než zemi zničíte, raději se lidí dříve
zeptejte!

Vám supům je to jedno, když nás
veme čert.

Dokud se vám do pokladny budou
kutálet naše ruble.

Myslíte si, že jsme tak hloupí, že
nevíme, co se děje.

Ale my se tady postaráme o to, aby
to takhle nešlo dál.

Proč by to naše děti měly zaplatit
svým zdravím?

Pro vaše tučná břicha a smrtelné
záření.

Ne, ne, my nechceme zemřít.
Elektrárna je krám.

Udělejte z ní muzeum, může tam být
výstava.

In Zwentendorf

*Text: Sam Arnold Kreditsch
Musik: trad.*

*In Zwentendorf am Donaustrom
Werke liefern Strom.*

*Oba net mit Donauwasser, sondern mit
Atom.*

*Es strahlt das ganze Biest und dann
strahlt neu da Mist.*

*Und morgen strahlen neu die Toten, wanns
d'net dagegen bist.*

*In Kreisky sei Regierung, da woas jo nou
net gnu.*

*Jetzt ziagns nou die Experten zur
Volksverblödung zu.*

*Was wollen denn die euch sogn? Wollen
nua Profit draus schlagen.*

*Bevor die Erde umbringen, tuats
gescheiter's Volk zuerst fragen!*

*Euch Geil ist es ja eh a gleich, wenn uns da
Teufel holt.*

*Solang bei euch in d'Kassa nou unsa
Rubel rollt.*

*Ihr glaubt mir so blind, dass man net
segn, was geht.*

*Doch mir da werden schon sorgen, dass
net so weit geht.*

*Warum sollen unsere Kinder mit eurer
Gesundheit zahlen?*

*Für euchere dicken Bäuche und eure
Todesstrahlen.*

*Nanu, mir wollen net sterben. Des
Kraftwerk ist a Scherz.*

*Mochts draus gleich a Museum, da könnt's
dann ausgestellt werden.*

Proč potřebujeme jaderku s nebezpečným atomem? když stejně máme ještě vodu a hodně uhlí?

Vy říkáte, že jaderka je hotová a myslíte, že my k tomu neřekneme nic.

My z vás ty vaše chiméry vymlátíme. Sakrafix!

S těmi pracovními místy si myslím, že je to pravda, počet hrobařů se bude určitě zvyšovat. Budou kopat tak dlouho, dokud nezůstanou žádní lidé. Pak si ještě vykopou vlastní jámu, tak je to s atomem.

Myslíte si, že nás můžete zastrašit policií a armádou; A za vaším ostatním drátem můžete být klidní.

Myslíte si, že nás můžete roztrhnout a dále nás ještě podvádět. My vám vaši jaderku hodíme na hlavu.

Myslíte si, že vlivem ozáření narostou člověku tři ruce. Aby pak mohl na pásu ještě rychleji makat. To by přineslo větší zisk, ale my, my to nechceme. A teď se budeme bránit, toho už se nezúčastníme!

V Rusku mají jaderku, v Německu též. V Indii mají malomocenství, my ho

Was brauch ma denn des Werkl mitn gefährlichen Atom, wounn ma eh nou des Wossa und häufti Kuhl nou hobn?

Ihr sogts des Werk is fix und glabts, mia sogn do nix.

Mia werdn euch eure Flausn schon austreibn. Himmel Fix!

Die Sache mit die Orbeitsplätz, i moa, de stimmt jo eh, Die Anzahl von die Totengroba geht bestimmt in d'Höh. Dei grabn dann so lang, bis koane Leut mehr hobn. Dann grabns nou ihr eignes Loch, so is des mitn Atom.

Ihr glabts mit Polizei und Heer könnts ihr uns schüchtern ein; Und hinter euerm Stochldroht do könntats ruhig sein.

Ihr glabts, ihr kinnts uns zreißn, uns weita nou vascheißn. Mia werdn euch euer Kernkraftwerk nou aufn Schädln schmeißn.

Ihr denkts euch mit die Strohlinschädln woxn in Mensch drei Händ. Das er jo dann am Bandl nou schnölla scheinfn kennt. Des brachat mehr Profit, doch mia, mia wulln des nit. Und werdn uns jetzt n rüarn, mia tuan do nimma mit!

In Russland hobns a Kernkraftwerk, in Deitschlond hobns es a.

chceme také.

Ne, ne, nejsme blbí, abychom neviděli, co se děje.

Když to musí být, musíme se prát, aby život šel dál!

Aby nás ti nahoře netlačili ještě víc dolů, musíme být všichni proti.

Budeme-li všichni držet spolu, můžeme dosáhnout mnohem více. Vstupte do IÖAG - stejně víte, co to je. Potřebujeme vás, abyste se postavili proti Kreiskymu, jeho lžím a vychytralosti!

Jsem toho názoru

Texty písní; Sam Arnold Kreditsch
Hudba: trad.

Jsem toho názoru, říká, potřebujeme atom, říká.

Protože s elektřinou, říká, se nevystačíme, říká.

Bez atomu, říká, nemůžeme být, říká, proto musí jaderka také začít žít.

Jsem si jistý, říkám, že to nepotřebujeme, říkám, protože s jaderkou, říkám, bohatí ještě zbohatnou, říkám. My vám na to, říkám, nenaletíme, říkám. Když si myslíte, že vám na to hned kývneme, tak se mýlíte.

In Indien hobns die Lepra, mia wulln die Lepra a.

Na, na, mia sand net bled, dass ma net segn, wias steht.

Wanns sein muass, miass ma rafn, dass Leben weita geht!

Damits uns oubn net obituan, miass ma olle sein dagegen.

Wal woun ma olle zammenstehen, koun nou vü mehr gschehn.

Geht's zur IÖAG – wos des is, wissts jo eh.

Mia brauchn euch gegn Kreisky und seine Liagn und Schmah!

I bin der Meinung

Text; Sam Arnold Kreditsch
Musik: trad.

I bin der Meinung, sogt a, mir brauchn's Atoum, sogt a.

Wal mitn Stroum, sogt a, keimma net zoum, sogt a.

Ohne Atoum, sogt a, kinn ma net leben, sogt a,

drum muass deis Werkl a in Strahlung gehn.

I bin ma sicha, sog i, mia brauchn's net, sog i,

wal mit dem Werkl, sog i, werdn d`Bonzen fett, sog i.

Mia gengan euch, sog i, net aufn Leim, sog i.

Wouns glabts, mia sogn glei jo, daun werdts euch schneidn.

Podívejte se sem, říká, nemluvte tak hloupě říká,
už jsem několikrát, říká, mluvil s odborníky, říká.

A ti říkají, říká, že se nemůže nic stát, říká.
Hecujete můj lid, když jste proti.

Ano, koupení experti, říkám, podvádějí, říkám,
ale my, chudáci dole, říkám, máme také mozek, říkám.
A my víme, říkám, víc než dost, říkám,
že jaderka září furt, když je v provozu.

O autorovi: Sam Arnold Kreditsch

Narozen v roce 1954 v Knittelfeldu. Od středoškolských let nazýván „Sam“. Základní škola v Kleinlobmingu, střední škola na biskupském gymnáziu a na BRG (Spolkové reálné gymnázium) ve Knittelfeldu. Maturita ve Knittelfeldu, vyšší odborná škola oboru strojírenství nedokončena. Studium na Pedagogické akademii na Hasnerplatz (Hasnerovo náměstí) ve Štýrském Hradci, učitelské místo v roce 1979. Při tom a posléze studium etnologie a sociologie, nedokončeno. První zaměstnání na druhém stupni základní školy v Bad Radkersburgu, od roku 1989 „vesnický kantor“ na národní škole v Perchau/Sattel. (Já jsem učitelský sbor.)

*Schauns amol her, sogt a, reidn´S neit so
bled, sogt a,
I houn schon öfta, sogt a, mit Experten
gredt, sogt a.*

*Und dei sogn, sogt a, s´kann nix
gschegn, sogt a,
Ihr heitzt´s mein Volk glei auf, wouns
seid´s dagegn.*

*Jo kaft Experten, sog i, tan betriagn, sog
i,
doch mia, die Gschern, sog i, hobn a a
Hirn, sog i.
Und mia wissen, sog i, mehr als gnua,
sog i,
das Werk strahlt in Betrieb in aner Tua.*

Zum Autor: Sam Arnold Kreditsch

Geboren 1954 in Knittelfeld. Seit der Mittelschulzeit „Sam“ genannt. Volksschule in Kleinlobming, Mittelschule am Bischöflichen Gymnasium und am BRG Knittelfeld. Matura in Knittelfeld, Kolleg Maschinenbau, unvollendet. Studium an der Pädagogischen Akademie am Hasnerplatz in Graz, Lehramt 1979. Nebenbei und danach Studium der Volkskunde und Soziologie, unvollendet. Erstanstellung an der Hauptschule Bad Radkersburg, seit 1989 „Dorfschulmeister“ an der Volksschule in Perchau am Sattel. (Ich bin der Lehrkörper.)

Překlad:
Helga Grimmová, Hana Jílková

Úprava:
Helga Grimmová, Bernhard Riepl